

Székely Sára Leningrádban

Ez a fénykép az egyetemi évek alatt készült Leningrádban, egy fotóstúdióban. Én akkor elsőéves voltam a leningrádi műegyetemen. Jobbra a férjem van, Székely Imre, a bal oldali az egy barátja, Rosenthal Miklós, akivel még a munkaszolgálatban barátkoztak össze. Hátul középen a férjem öccse, Lejbike [Székely László] van. Lejbike, Lejbi, otthon így hívták Lacit zsidóul. Mind a három fiú együtt volt a munkaszolgálatban a koncentrációs táborban, és visszajöttek [Székely László 15 éves volt 1944-ben, ő nem lehetett munkaszolgálatos, nem hívtak be 15 éves gyerekeket munkaszolgálatra. Minden bizonnyal a koncentrációs táborra gondol, ahol viszont tényleg együtt voltak. -- A szerk.]. Olyanok voltak, mint a testvérek. A Leningrádban töltött évek alatt is szobatársak voltak. A férjem 1999-ben halt meg. Lejbike hét évvel fiatalabb a férjemnél, Kolozsváron él, mérnök. Miklós Izraelben él, és ugyancsak mérnök. [Miután férjhez mentem,] elvégeztem magánúton a Református Leánygimnáziumot, minthogy elhatároztam, hogy folytatom a tanulmányaimat. Miután leérettségiztem, elmentem a Haladó Ifjúság székházába [A szervezet neve akkoriban Ifjúmunkás Szövetség, IMSZ, románul Uniunea Tineretului Muncitor, UTM volt. -- A szerk.], minthogy időközben levelezője is voltam az 'Ifjúmunkás'-nak -- volt egy ilyen lap Bukarestben, én voltam a kolozsvári levelező. Két állásom volt. Szinte semmit sem kerestem, de szerettem, hogy jártam a fiatal munkásokhoz, gyárakba, és küldtem a cikkeket. Így találkoztam Lustig Olivérrel [Lustig Olivér -- író] és egy Hutira nevű személlyel, aki most egyetemi tanár, közgazdaságtant tanít, akkoriban ő volt a titkár a Haladó Ifjúságnál. Lustig megkérdezte, amint meglátott: 'Mitől ragyogsz így, miért vagy ennyire vidám?' 'Hát, mondom, leérettségiztem.' Egymásra néztek, és megkérdezték, nem akarok-e tovább tanulni. Mondom: 'Akarok, de mit?' Azt mondja: 'Elküldünk téged is a férjed után, tanulni. Megírjuk az ajánlást. A felkészítő már a tavaszi érettségi után elkezdődött, de még kértek néhány fiatalot, és mi ajánlani fogunk, lehet, hogy te is menni fogsz.' Jóváhagyták, és elmentem a felkészítőre, együtt a sógorommal, Imi öccsével, aki tavasszal érettségizett -- egy évvel volt idősebb, mint én, szintén esti tagozaton végzett. Elmentem a felkészítőre, ahol azt javasolták, hogy újságírást tanuljak. Persze a felkészítőn levők már

beszéltek oroszul, mert már két hónapja ott voltak, és komolyan tanultak, de én csak az ábécét tudtam, mert akkoriban kezdték bevezetni az orosz nyelvet, a tanügyi reform után. Részt vettem tehát a felkészítőn, és elmentem a Szovjetunióba, Leningrádba. Vagy százan mentünk akkor, tehát egy nagyobb csoport, ez volt a második vagy harmadik csoport. Ott volt még egy bizottság, amelyik ismét elosztott minket. Amikor a bizottság elé kerültem, látták, hogy az újságírára javasoltak, megkérdezték, hova akarok menni. Azt válaszoltam, hogy 'A férjem Leningrádban van, a műegyetemen, engem újságírószakra küldtek, de én Leningrádot választanám.' 'Leningrádban nincs újságíró szak külföldiek számára, csak Moszkvában.' A bizottságban volt egy orosz nő is meg románok a nagykövetségről. Azt mondtam: 'De én a férjemmel akarok lenni, Leningrádban.' 'Leningrádban nincs újságíró szak', és a mieink a bizottságból azt mondták: 'Hát hogy képzeled?! Ha az újságíró szakra küldtek, az azt jelenti, hogy a hazának arra van szüksége, hogy újságírónak tanulj.'. Elkezdtek győzködni, de én azt mondtam: 'Leningrádba akarok menni, a férjemhez.' Az orosz nő a bizottságból megkérdezte, miről van szó. Lefordították, mert én románul beszéltem, és azt mondta: 'Jó, akkor mit tehetünk, hova menjen?' Elmondtam, hogy lakatos voltam, elvégeztem a gimnáziumot, jó jegyem volt matematikából és fizikából, és a műegyetemre akarok menni. A hazai bizottság nagyon haragudott rám, de a nő azt mondta: 'Lehet, hogy találunk valakit, akit műegyetemre küldtetek, és újságírószakra akar menni, lássuk csak, hiszen ő az elsők között jött be.' A nő nagyon helyes volt, és amikor megtudta, hogy lakatos voltam, megváltozott. Tehát Leningrádba küldtek a műegyetemre, Imivel egy szakra. 1949-től 1952-ig voltam Leningrádon. És 1952 januárjában, szilveszter után két vagy három nappal rosszul lettem. A valóság az, hogy állapotos voltam. Terhességi mérgezés lépett föl, hónapokon át voltam kórházban, és rájöttem, hogy zavarom [a férjemet] a tanulásban. A Román Diákok Szervezete úgy döntött -- mert volt ott egy szervezetünk, Iliescu úr [Ion Iliescu, Románia elnöke 1990--1996 és 1996--2000 között. -- A szerk.] volt a vezetője --, hogy térjek vissza az országba. Akkor egy barátnőmmel hazajöttem. Neki, szegénynek, egészségügyi okokból nem volt szabad szülnie, és hazajött terhességmegszakítás céljából, ő is férjnél volt. Én meg azért jöttem, hogy megmentsem a terhességemet.